

Beszámoló **a Magyar Formatervezési Tanács 2022. évi tevékenységéről**

Küldetés

„A Magyar Formatervezési Tanács célja, hogy a formakultúra eszközeivel hozzájáruljon az életminőség javításához és a nemzetgazdaság versenyképességének növeléséhez. Közös erőfeszítések árán virágzó országot szeretnénk teremteni Európa közepén, amelynek polgárai esztétikus, egészséges környezetben élnek, becsülik és ápolják hagyományait, tudatosan vállalják kulturális identitásukat, és vallják, hogy a jóléthez a formatervezés is jelentős mértékben hozzájárul.”

Vezetői összefoglaló

A Magyar Formatervezési Tanács a korábbi ciklusok eredményeire építve, de visszafogott forrás ráfordítás /előirányzat /felhasználás mellett folytatta megkezdett munkáját, és 2022. július 1-jével működésének hatodik ciklusát zárta. A testület névsora az 1. sz. mellékletben olvasható.

A világválság 2022-ben is meghatározta a kreatívipar évét. Az új piaci helyzetben a design szerepe egyre meghatározóbbá válik, általa – a meglévő szellemi tőke értő használata révén – javulhat a termékek piaci pozíciója. Ugyanakkor a járványhelyzet és a mérsékelt kiküldetések a szakmai kapcsolatok, különösen a nemzetközi kapcsolatok minőségromlását eredményezte, személyes találkozások elmaradtak, így a kapcsolatépítés megszokott dinamikája megtorpant.

A Magyar Formatervezési Tanács (MFT vagy Tanács, testület) a designkultúra eszközeivel segíti a magyar nemzetgazdaság versenyképességének erősítését. Munkája során az MFT 2022-ben is kiemelt figyelmet fordított annak előmozdítására, hogy a design a gazdaság valamennyi területén növelhesse részarányát, láthatóvá téve azt az erős gazdasági potenciált, amit a kreatívipar nyújtani képes, noha a ciklus alatt megélt gazdasági válság a design prioritásának csökkenését hozta.

Erőforrások

A munkatervben rögzített feladatok általános, a korábbi évekhez mérten szerényebb pénzügyi háttérrel a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának költségvetése biztosította. Kiemelt éves feladata, a Magyar Formatervezési Díj pályázata díjaihoz a Kulturális és Innovációs Minisztérium bocsátott rendelkezésére fedezetet, a különdíjat a minisztérium Kultúráért, illetve Felsőoktatásért Felelős Helyettes Államtitkársága ajánlotta fel. Sajnos a díjak folyósítására az esedékes díjátadóra nem került sor, sőt a beszámoló jegyzésekor is még folyamatban van – ez komoly presztízsveszteség, az MFT hitelességét veszélyezteti. A Moholy-Nagy László Formatervezési Ösztöndíj pályázata a Petőfi Kulturális Ügynökség Zrt. és a Herendi Porcelánmanufaktúra Zrt. társfinanszírozásában, folyósítása a Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Kft. pénzügyi lebonyolítói közreműködésével valósult meg, az ösztöndíjak folyósítása időarányosan megtörtént.

A Magyar Formatervezési Tanács Irodája (MFTI, Iroda) rendelkezésére álló korlátos források felhasználása a feladatokhoz mérten, gazdaságosan és időarányosan zajlott.

Az MFT működésével kapcsolatos feladatokat a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala szervezeti egységeként működő Iroda (MFTI) látta el, sajnos a státuszstop okán továbbra is az

Express Innovation Agency VMV Nonprofit Zrt.-vel kötött tanácsadói vállalkozási szerződés keretében két fő közreműködésével.

I. Az éves munkaterv szerkezete és teljesítése

A Magyar Formatervezési Tanács (MFT) és Irodája (MFTI) a 266/2001. (XII. 21.) számú kormányrendelet és saját ügyrendje alapján végzi tevékenységét. A ciklus alatt kidolgozott, és miniszteri jóváhagyást kapott Designvezérelt Innovációs Akcióterv (DIA) kijelölte az MFT 2021–2023 közötti munkaprogramjának kiemelt cselekvési területeit, s több egyeztetés is folyt a megvalósítás pénzügyi fedezetéről, sajnos a ciklus alatt a források nem álltak rendelkezésre, ami a testület eredményességére is erősen kihatott. Az akcióterületek folyamatos felülvizsgálatot, átgondolást igényeltek, a szakfeladatok újratervezése volt szükséges.

A 2022-es költségvetés keretei között került sor a testület aktuális munkaprogramjának kidolgozására, a ráfordított források hiányában néhány program megvalósítására nem volt lehetőség, néhány program pedig a költségvetéshez igazítva, szerényebb formában került megrendezésre. A feladatokat a munkaterv célcsoportok szerint öt fejezetbe rendezte, a beszámoló a munkaterv szerkezetében mutatja be a legjelentősebb eredményeket. A Tanács kiemelt célként kezeli a szellemi innováció erősítését, a formatervezés szerves bekapcsolását az innovációs és termékfejlesztési folyamatokba, melyek biztosítják a magyar design alapértékeinek gyarapítását és terjesztését, erősítve a hazai design nemzetközi versenyképességét, hozzájárulva a hazai gazdaság élénkítéséhez.

1. Szemléletformáló aktivitások – Aktív kezdeményező jelenlét

Tájékoztatás

A Magyar Formatervezési Tanács 2022-ben számos platformon, a célközönségére testreszabott formában, a járványhelyzetre is figyelemmel online és offline térben folytatta aktív és kezdeményező szemléletformáló tevékenységét.

Az MFT szakmai munkájáról számos fórumon és formában rendre tájékoztatást ad. Határidőre elkészült a testületi munkáról számot adó éves beszámoló, a szakigazgatás és a nagyközönség számára összeállított színes, angol–magyar nyelvű éves jelentés. A szakmai tevékenységet összegző beszámolót online és erősen csökkentett példányszámban, nyomtatott formában tettük közzé széles körben, hazai és nemzetközi partnereink, szakmai szervezetek, oktatási intézmények számára egyaránt.

Hírlevelek, kiadványok

A Magyar Formatervezési Tanács kiemelt feladata a design értékteremtő képességének tudatosítása, amihez számos eszközt hozott létre és működtet folyamatosan.

Ezt a célt és a kreatívipar társadalmi beágyazódásának további erősítését is szolgálja az MFT szakmai programjai mellett a honlapja (www.mft.org.hu), valamint a testület rendszeresen terjesztett elektronikus publikációja, az évente hat alkalommal (2022-ben március 22-én, április 27-én, július 14-én, október 28-án, december 7-én és 20-án) megjelenő hírlevele.

Szintén a tájékoztatást szolgálják a Tanács egyéb nyomtatott és digitális kiadványai is, melyek felsorolása a 2. sz. mellékletben olvasható. Mindezek mellett tevékenységéről, szakmai aktivitásairól, rendezvényeiről az alábbi fórumokon is hírt adtunk:

mft.org.hu

facebook.com/magyarformatervezesitanacs

facebook.com/magyarformatervezesidij

instagram.com/magyarformatervezesidij

facebook.com/moholyosztondij

kreativipar.startupguide.hu

budapestdesignweek.hu

facebook.com/budapestdesignweek

instagram.com/budapestdesignweek

twitter.com/BudDesignWeek

linkedin.com/BudapestDesignWeek

Szakanyagok

Budapest Design Map

A testület gondozásában jelent meg a nyomtatott és online változatban is elérhető Budapest Design Map aktualizált változata. A 2013 óta évről évre frissülő útmutató célja, hogy felhívja a figyelmet a hazai design sokszínűségére, valamint növelje a kreatívipari kis- és középvállalkozások népszerűségét. Segítségével a főváros design szempontjából legkiemelkedőbb helyszínei közül válogathattak az érdeklődők, 2022-ben már közel kétszáz izgalmas célpont került fel a térképre, amely a kijelölt helyek mellett az online térben is elérhető volt a Budapest Design Week fesztivál honlapján, ahol a térkép mellett cikksorozat formájában számos üzlet részletesen bemutatkozott. A korábbi évekhez képest a térkép második, karácsonyi kiadása feszes keretgazdálkodás okán nem valósulhatott meg.

A kiadvány főként design- és bútorboltokat, valamint a design szempontjából releváns üzleteket tüntet fel, azonban számos egyéb olyan helyszín is megtalálható rajta, amely szorosan kapcsolódik a hazai kreatíviparhoz. A Budapest Design Mapen sokszínű kínálattal találkozhatunk: a luxustermékeket előállító hazai vállalkozások, vintage butikok, kézművesműhelyek, multibrand üzletek, upcycling és fenntarthatóság iránt elkötelezett designstúdiók, bútorboltok és divatszalonok egyaránt helyet kaptak rajta. A kiadványról a fesztivál sajtóközleményében adtunk hírt. A Budapest Design Mapen szereplő helyszínek listája az 3. sz. mellékletben olvasható.

Iparművészet és design

Az MFT korábbi ciklusában, a testület megbízásából készült gyűjteményezési koncepciót is alapul vette a 2022-ben napvilágot látott *Iparművészet és design. Adalékok és építőelemek az Iparművészeti Múzeum designgyűjteményéhez* című kötet, melynek szerzője prof. Ernyey Gyula egyetemi tanár.

A cselekvési akciótervhez illeszkedő kiemelt programok, kezdeményezések:

Budapest Design Week

Az MFT 2004-ben indította útjára a Design Hét Budapest rendezvénysorozatát. A fesztivál legfontosabb célja a design értékének, gazdasági és társadalmi szerepének tudatosítása, a design iránti bizalom növelése és a terület szereplői közötti kommunikáció fejlesztése, hogy erős és fenntarthatóan működő design-ökoszisztéma alakuljon ki Magyarországon.

Az MFT cikluszárásnak évében a 19. Budapest Design Weekre (BDW) került sor, mely *Találkozások terei – Építészet és design* mottóval történetében először tematikus hangsúlyt kapott. Új kurátorként mutatkozott be Sebestény Ferenc DLA építész, színpadi tér- és látványtervező, a Magyar Design Kulturális Alapítvány elnöke, akinek saját alkotói és oktatói munkásságában is meghatározó szerepet játszik az építészet és design összhangja, egymást erősítő hatása.

Központi téma: Találkozások terei – Építészet és design

A találkozás terének témája megváltozott életünkben különösen nagy figyelmet és új értelmet nyert. A lakó- és középületek, kereskedelmi, szolgáltató és ipari létesítmények, valamint települések, városok közösségi terei, a terekhez kapcsolódó designelemek, okosmegoldások, virtuális felületek, ezen találkozási terek direkt és indirekt hatásai álltak a 2022-es tematika középpontjában. A téma konkrét értelemben a személyes és közösségi találkozások tereire, fizikai vagy virtuális felületeire, átvitt értelemben pedig az építészet és design korszerű találkozási formáira utal. Az igényes, magas színvonalú, egyéni és közösségi élettér az építészet és a design bonthatatlan kapcsolata, egymást erősítő egysége révén jöhet létre.

A designszemlélet a projekt léptékétől független, átfogó szellemiség, a tervezői megközelítés egyetemes érvényességét igazolja. A tradicionális érintkezési módokon túl azokat az új, virtuális lehetőségeket is idesoroljuk, melyek a technológia természetes fejlődése, valamint a járvány és a háború közelsége miatt megváltozott életünkben általánossá és meghatározóvá váltak. Ezek a valóságos és virtuális építészeti és designterek jelentős hatással és üzenettel bírnak életünkre, ami hihetetlen dinamikával válik egyszerre nyitottabbá, közösségivé, de egyszerismind élesebbé, zártabbá és magányosabbá is. A fesztivál olyan inspiráló pozitív és innovatív példákat tett széles körben ismertté, melyek újdonságot, követendő megoldásokat, szellemi üzenetet nyújtanak.

Az őszi programsorozat keretében megvalósult kiállítás, a szakmai konferencia (*Találkozások terei – Építészet és design*), a Nyitott Stúdiók és a kísérő események mind a BDW fókusztemájára reflektáltak – az építészet és a design, a valós és a virtuális tér egyéni és közösségi kölcsönhatásainak minél szélesebb spektrumban való értelmezésével.

A tudatosan kiépített együttműködéseknek köszönhetően több éve a fesztivál kiemelt stratégiai partnerei a Fabunio Magyar Bútor- és Faipari Szövetség, a Magyar Divat & Design Ügynökség és a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem.

A rendezvénysorozat hagyományosan saját fejlesztésű, valamint partnerek által szervezett és befogadott programokból áll. A partnerek által kínált programokat a jelentkezési folyamat során a kurátor, Sebestény Ferenc DLA több szempont szerint szűrte és rendszerezte, a meghirdetett fő témához való illeszkedés szempontjából döntött a jelentkezők programjainak befogadásáról.

Díszvendég ország bemutatkozására – a korábbi évhez hasonlóan – 2022-ben sem került sor, tekintettel arra, hogy a világjárvány még tavasszal is jelentősen korlátozta a nemzetközi utazások, illetve tárgyszállítások lehetőségeit, így a programelem ismételt mellőzéséről született döntés.

A Budapest Design Week alkalmából jelent meg a fentebb már említett Budapest Design Map is, a fővárosi designélet legátfogóbb kalauza, amelyben a budapestiek és a városba látogatók megtalálhatták a programsorozat helyszíneit, ugyanakkor a térkép a továbbiakban segítséget nyújtott ahhoz is, hogy az érdeklődők felfedezhessék a várost a design szemszögéből.

A rendezvénysorozat központi helyszíne a virtuális térben 2022-ben is a www.budapestdesignweek.hu weboldal volt, melyen a programstruktúra, a saját fejlesztésű és a befogadott partneresemények is megjelennek, térbeli és időbeli tájékoztatást nyújtva a látogatóknak, valamint további szakmai információkat, interjúkat, elemzéseket kínálva hazai és nemzetközi designeseményekről, projektekről, alkotókról. A honlap mind szerkezeti, mind tartalmi szempontból jelentős fejlesztésen esett át. Informatikai szempontból elterjedtebb, korszerűbb rendszerre épült át, biztonságosabb, jobban használható struktúrát megcélözva, gyorsabb keresési rendszerrel, új menüpontokkal, szűrési lehetőségekkel, figyelembe véve a mai elvárásokat, multiplatformos használati szokásokat. A szerkezeti mellett grafikai frissítés is történt, mely a meglévő (korábban elfogadott) arculati struktúráján belüli megújítást jelentett. A tartalmi módosítások egyrészt a megváltozott honlapstruktúra működését használják ki, másrészt az események bővített körét mutatják be. A megújult honlap élesítésére 2022. augusztus 20-án került sor, de még később is stabilitási és javítási beavatkozások folytak rajta. Az új weboldal elindulásával a korábbi tartalmak nem vesztek el, azokat egy menüponton keresztül archívumként továbbra is elérhetik a látogatók.

„Kedvenc tárgyam” rovat

A 2020-ban létrehozott *Kedvenc tárgyam* rovat cikkei kizárólag online formában és kizárólag a Budapest Design Week weboldalán hozzáférhetők. A rovat célja a szélesebb közönség minőségi tárgykultúra és tudatosabb tárgyválasztás iránti érzékenyítése. Az ismert személyek (építészek, designerek, előadóművészek, közéleti szereplők stb.) előzetes kiválasztása megtörtént, a tárgyakról készített fotók és szövegek folyamatosan érkeznek. A cikksorozathoz ismert közéleti szereplőket, valamint a fesztiválhoz valamilyen módon kötődő és közismert személyiségeket kértünk fel arra, hogy az előre meghatározott öt állandó kérdésre válaszolva mutassák be kedvenc tárgyukat. A tartalmakat ütemezetten megosztjuk a Budapest Design Week közösségimédia-felületein is, ezáltal is forgalmat generálva és fenntartva a figyelmet a Budapest Design Week honlapján.

Központi nyitókiállítás: Találkozások terei – Építészet és design, Néprajzi Múzeum

Az építészeti és designkiállítás a 2022-es Budapest Design Week központi helyszínén, a Néprajzi Múzeum új épületében várta a közönséget. A kiállítás kurátora és tervezője Sebestény Ferenc DLA építész, társkurátora Koós Daniella DLA formatervező volt.

A tárlat hagyományosan az adott év fókuszgondolata köré épült, azt tematizálta.

A válogatás különböző funkciójú és léptékű építészeti alkotásokon keresztül mutatta be a téma rendkívül szerteágazó értelmezési lehetőségeit. A kiválasztott projekteken keresztül a látogatók megismerhették a közösségi terekkel szemben támasztott funkcionális igények, fizikai és szellemi követelmények sokféleségét, az ilyen jellegű terekkel kapcsolatos elvárások átalakulását, azok kulturális, illetve életmódváltozás generálta hátterét. Konkrét példákon keresztül tapasztalhatták meg, hogy milyen meghatározó a tér és a környezet, mely lehetőséget biztosít a személyes és közösségi találkozásra, a munkára, edukációra, egyben jelentős az életminőségre gyakorolt pozitív hatása. Új funkcionális kapcsolatokat, innovatív térformákat és variálható tereket eredményez, amelyek az építészet és a design kreatív kapcsolata, egymást erősítő egysége révén válnak teljessé.

A végeredmény azonban nem csupán egy átgondolt, jól használható és vonzó enteriőr, de egyfajta alkotói szemléletet, értékválasztást is közvetítő alkotás. A kiállítók között a kortárs magyar építészet jelentős alkotói szerepeltek emblematikus épületeikkel. A témát tíz, zömében az utóbbi években megvalósult projekten keresztül mutatta be a kiállítás, amelyek között lakó- és középületek, oktatási intézmények, kereskedelmi és szolgáltató épületek, valamint közterek egyaránt szerepeltek. A kiállított projektek között látható volt többek között a Ferencz Marcel tervezte új Néprajzi Múzeum, a soproni Várkerület Hetedik Múterem által jegyzett revitalizációja és a budapesti Kálvin téren létesült köztéri installáció, a Reform 500, valamint a Getto Tamás és Sztranyák Gergely tervei szerint megépült Pécsi Vásárcsarnok, továbbá az algyógyi református templom és körkáporna műemlékegyüttesének Maksay Ádám vezetésével megvalósult felújítása. Az oktatási intézményeket a budapesti Szent Margit Gimnázium Építész Stúdió által tervezett új közösségi terme és tornacsarnoka, valamint Bényei István és Halmos Sarolta közös munkája, a Debreceni Egyetem új oktatási és tanulóközpontja képviselte.

A minőségi közös munkavégzés élményére hívja fel a figyelmet a Bánáti + Hartvig Építész Iroda saját irodaépülete, valamint a Minusplus alkotói által tervezett Shapr3D-iroda téregyüttese, illetve Magyarország egyik legismertebb startup cége, a Prezi közösségi irodája. Különleges színfoltot jelentett két bemutatott családi ház: a Répás Ferenc tervezte – a családi együttlét fontosságát reprezentáló – Villa VM, valamint a Fischer József tervezte Walter Rózsi-villa, amelynek Kokas László tervei szerinti felújítása révén a Magyar Építészeti Múzeum talált új otthonra. A kiválasztott építészeti projekteket design tematikájú tárgyi anyag kísérte, amely az adott épülethez vagy köztérhez kapcsolódóan világítótesteket, valamint találkozási tereink tárgyi környezetébe tartozó designtermékeket mutatott be. A kiállítás október 7. és 31. között a Magyar Formatervezési Díjhoz és a Design Management Díjhoz kapcsolódó kiállításokkal párhuzamosan volt megtekinthető. 4. sz. melléklet: A központi kiállítás kiállítóinak névsora

Találkozások terei – szakmai konferencia, Néprajzi Múzeum

A szakma meghatározó képviselői – építészek, egyetemi oktatók, doktoranduszok – részvételével október 13-án a Néprajzi Múzeumban megtartott konferencia a fesztivál központi témájához kapcsolódott: személyes találkozási szokásaink megváltozását, közösségi tereink átalakulásának építészeti és designvonatkozásait vizsgálta különféle összefüggésekben.

Az egész napos program Pomázi Gyula, a testület és a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala elnökének köszöntőjével vette kezdetét, amit a kurátor előadása követett. A tematikus szekciók előtt Dálnoky Noémi, a Miniszterelnökség Közlekedési, Környezeti és Energiahatékonysági

Fejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Helyettes Államtitkárságának osztályvezetője az EU-s pályázati lehetőségekről beszélt, bemutatva a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP+) azon pontjait, amelyek építészethez és designhoz kapcsolódó vállalkozások számára nyújtanak segítséget. A felvezető előadások után került sor a panelbeszélgetésekre. A program végén a kurátor tartott tárlatvezetést a *Találkozások terei – építészet és design* című kiállításban. 5. sz. melléklet: A szakmai konferencia részletes programja

Kiemelt programok

A korábbi évek hagyományait követve ezúttal is a Budapest Design Week megnyitójával egybekötve került sor a Magyar Formatervezési Díj és a Design Management Díj átadására. A díjátadó ünnepségnek a központi helyszín, a Néprajzi Múzeum adott otthont.

New European Bauhaus (NEB) workshop, Néprajzi Múzeum

Az MFT szervezésében a kreatívipari felsőoktatási intézmények oktatóinak és hallgatóinak részvételével a Néprajzi Múzeum épületében a BDW központi kiállításának területén kialakított közösségi találkozási térben („Kürtő-tér”) került sor a New European Bauhaus workshopra.

Az egynapos esemény a 2021-es Budapest Design Week során először megrendezett workshop eredményei közül többet feldolgozva – a Z generáció jellemző igénye az (ön)cenzúra és visszajelzés nélküli véleménynyilvánítás, a köztéri pihenés, feltöltődés és csend, valamint a vallási és egyéb kulturális jelek nélküli emlékezés – a 2022-es fesztivál tematikájának tükrében kifejezetten az alkalomhoz kötődő problémafelvetésre kereste a választ; személyes, az önreflexiót és/vagy a rekreációt lehetővé tevő terek koncepcióinak kidolgozását tűzte ki célul: Hogyan tudunk szabadon, magunkban létezni? Hogyan tehetjük nyilvánossá anonim módon a visszajelzés igénye nélkül véleményünket, és értesülhetünk hasonlóan anonim módon mások hasonló mondanivalójáról? Hogyan léphetünk ki – akár csak pár percre is – a fizikai és társadalmi zajból, ami éjjel-nappal körülvesz minket? Hogyan emlékezhetünk az emlékezés hagyományos kellékei nélkül? Összegezve: hogyan tehetjük élhetővé a köztereket az egyének számára is? A program résztvevőit Kohut-Jankó Anna, az MFTI nemzetközi referense, az Európai Designszervezetek Szövetségének elnökségi tagja köszöntötte, bemutatva a New European Bauhaus kezdeményezés eddigi eredményeit, a workshop nyilvános felvezető előadását Bereczki Enikő generáció- és ifjúságzakértő, a *Pán Péter, STOP!* bloggere, *A rejtélyes Z generáció* című könyv szerzője tartotta. 6. sz. melléklet: A NEB-workshop programja

Start Up Guide LIVE // tavasz

Az MFT népszerű Start Up Guide-programjához már az elmúlt években is nagy sikerrel kapcsolódtak kiegészítő programok előadás-sorozat és kerekasztal-beszélgetés formájában. Ez a programkiegészítés tavaly is megvalósult, a vállalkozásokat segítő online előadásra 2022. május 3-án 17–20 óra között került sor. A program házigazdája, Szenes Gábor közgazdász az aktuális témát, az infláció jelenségét állította a fókuszba: Mi az az infláció? Mi történik ilyenkor

a piacon? Mi történik a cégben? Az esemény nagy érdeklődés mellett zajlott, a webinarium videó formájában elérhető a Start Up Guide microsite oldalán.

Start Up Guide LIVE // ősz, Néprajzi Múzeum

2019-ben a fesztivál keretében valósult meg először, azóta pedig a Budapest Design Week hagyományosan megrendezett vállalkozásfejlesztési programja a Start Up Guide LIVE, melyre 2022 őszén végre előben kerülhetett sor, ezúttal a válság- és krízismenedzselés témájában.

Sok vállalkozó számára az utóbbi évek a folyamatos válságmenedzselésről szóltak és szólnak. Előbb a koronavírus-járvány negatív gazdasági hatásainak – lezárások, ellátási láncok szétesése, munkaszervezési gondok – kivédése határozta meg a mindennapokat, tavaly pedig a lassan magához térő piacokra megérkezett a háború hatása és nyomában az új válság: a növekvő energiaárak okozta szédítő infláció, az elszálló forintárfolyam és ezzel együtt a közlő recessziótól való félelem. A gazdasági környezet romlásával a vállalkozásoknak fel kell készülniük a tartós recesszió elviselésére, hatásainak kivédésére vagy legalább minimalizálására. Ehhez kívánt támpontok, alkalmazkodási stratégiák, túlélési módszertanok, esettanulmányok bemutatásával segítséget nyújtani a 2022-es Start Up Guide LIVE rendezvény. Előadások és a válság hatásait minimalizáló vállalkozói stratégiákat feldolgozó workshop keretében beszélgettek a gazdasági válságok természetrajzáról, a lehetséges finanszírozási és devizagazdálkodási megoldásokról, a válság időszakának meghatározó HR-kérdéseiről és – mivel a válság egyben lehetőség is – az okos üzleti tervezésben, stratégiaalkotásban rejlő potenciális előnyökről. 7. sz. melléklet: A Start Up Guide LIVE részletes programja

A design világnapja

A fesztivál látványos nyári aktivitása a design június 29-i világnapjához kapcsolódott. Az esemény részletei a beszámoló nemzetközi fejezetében olvashatók.

Hírek

A weboldal önálló tartalomfejlesztéséhez kapcsolódóan jött létre a *Hírek* rovat, mely a Budapest Design Week programjaitól függetlenül egész évben folyamatosan frissül, túlnyomórészt hazai designvonatkozású hírekkel. Az MFT a megújult honlapon folyamatosan beszámolt a hazai és nemzetközi designeseményekről, projektekről, szakmai hírekről. A fentiek jegyében a hírrovat működtetése folyamatos, a releváns híreket pedig a Budapest Design Week közösségimédia-felületein is közzétesszük annak érdekében, hogy az érdeklődők figyelmét a weboldalra irányítsuk.

Nyitott Stúdiók

A fesztivál hagyományosan egyik legnépszerűbb programeleme keretében az érdeklődők ellátogathattak egy-egy designer vagy stúdió műhelyébe, ahol első kézből tapasztalhatták meg, hogyan zajlik a munka az alkotóközegben. Tavaly meghívásos alapon öt építész és öt designer megkeresésével állt össze a Nyitott Stúdiók programkínálata.

A résztvevők szabadon dönthettek a megvalósítás lehetséges formái között – volt, aki az alkotóműhely bemutatására fókuszált, mások épületbejárással, prezentációval várták az érdeklődőket.

A Nyitott Stúdiók programot a fesztivál előkommunikációjában is felhasználtuk. A bemutatkozó stúdiók között több nemzetközi hírű tervező/tervezőcsoport szerepelt, mint például a Bánáti + Hartvig Építész Iroda, az Építész Stúdió vagy a Minusplus Architecture and Design. 8. sz. melléklet: A Nyitott Stúdiók programban részt vevő műhelyek névsora

DESIGN WEEKend – A BDW családi napja

A Budapest Design Week 2022-ben a fesztivál első szombatján különleges programmal várta a designra fogékony, akár a területtel még csak óvatosan ismerkedő érdeklődőket kötetlen, szórakoztatóan informatív programjaira. A napot gyerekworkshopok, a fesztivál kiállításai, a Néprajzi Múzeumban, illetve a Magyar Zene Háza Hangtér terében szervezett tárlatvezetések, valamint építészeti séták tették teljessé. 9. sz. melléklet: A BDW családi napjának részletes programja

Design on Board

A Budapest Design Week, A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem és a Magyar Bútor- és Faipari Szövetség (Fabunio) közös rendezvénye az érett vállalkozásokat célzó esemény volt. A MOME campusán otthonra lelt szakmai napon Pomázi Gyula elnök úr köszöntötte a vendégeket, akik részt vehettek a MOME Design in Business special edition workshopon, melyen a zöld designgondolkodás segítségével megvalósítható fenntarthatóbb üzleti és gyártási folyamatokat ismerhették meg. A közös munka után Wilhelm Gábor, a Magyar Bútor- és Faipari Szövetség elnöke mondta el köszöntőbeszédét, majd kezdetét vette a Fabunio Design Meetings kerekasztal-beszélgetés. 10. sz. melléklet: A Design on Board részletes programja

A Magyar Divat & Design Ügynökség eseményei

A korábbi évek hasonlóan 2022-ben is szakmai partnereként működött közre a Budapest Design Week megvalósításában a Magyar Divat & Design Ügynökség. Az Ügynökség ismét megrendezte a korábban kiemelkedő sikerrel megvalósított, több nemzetközi elismerést, köztük a Red Dot díjat is elnyert *360 Design Budapest* című kiállítást a Bálnában. Az esemény izgalmas koncepcióval tért vissza, mely innovatív és digitális megoldásokkal köti össze a múltat a jövővel, az online világot a valósággal.

A kiállítás mellett keynote előadóként vett részt a rendezvényen a nemzetközi designszakma három kiemelkedő alakja. Az érdeklődők megismerhették a kortárs design egyik mestereként számoltartott Piero Lissoni építész, művészeti vezető, tervező munkásságát. Előadásának címe: *1:1 humanista megközelítés. Kalandozás Piero Lissoni folyamatban lévő és lezárt projektjei körül (építészet, belsőépítészet, terméktervezés és grafika).*

A Draga Obradovic–Aurel Basedow tervezőpáros is bemutatkozott Budapesten. A házaspár különböző iparágakban gyűjtött tapasztalatokat, többek között a divat, az arts and crafts területén. Multidiszciplináris tervezőstúdiójuk széles körben ismert, globális vállalatokkal dolgozva nemzetközi projekteken is részt vesznek. Eredeti módszereiknek – mint az anyagok művészi megközelítése és felhasználása – köszönhetően vált a Draga & Aurel márka széles körben ismertté.

A kiemelt előadók mellett az Art Markettel való stratégiai együttműködés keretében került sor a HFDA Academy kerekasztal-beszélgetéseire, melyek elsődleges célja a kreatíviparon belüli szakmai párbeszéd és tudásmegosztás elősegítése.

Az esemény olyan platformot biztosított a divat és a design iránt érdeklődők számára, ahol változatos ágazati kérdésekre kaptak választ, és elmélyíthették tudásukat a szakmát érintő aktuális témakörökben.

Az angol nyelvű, nemzetközi meghívottak részvételével lezajlott beszélgetés során a meghívott szakmabeliek egy régóta vitatott témát, a művészet és a design területeinek különbözőségeit, átfedéseit és egybefonódásait járták körbe.

A HFDA Academy kerekasztal-beszélgetésének résztvevői voltak:

Audronė Drungilaitė igazgató, Design Innovációs Központ, Vilniusi Művészeti Akadémia;

Giovanni Ottonello art director, Istituto Europeo di Design, Milánó;

Tanja Pak designer, professzor, Ljubljana Egyetem, Képzőművészeti és Design Akadémia.

Külsős programok

Ahogy a korábbi éveken, úgy tavaly is csatlakozhattak külső partnerek a fesztiválhoz. Tekintettel a világjárványra és az ennek következtében megváltozott gazdasági környezetre, ez alkalommal se kellett részvételi díjat fizetniük a csatlakozó partnereknek, így a jelentkező mikro-, kis- és középvállalkozások jóval kisebb anyagi ráfordítással tudták termékeiket, szolgáltatásaikat bemutatni az érdeklődő közönségnek, és a rendezvénysorozat a pályakezdő fiatalok vállalkozásfejlesztését is szolgálhatta.

A felhívásra nagy érdeklődés mellett 111 írásbeli jelentkezés érkezett, a Budapest Design Week programsorozatban végül 87 külsős partner vett részt. A BDW részvételi felhívása (önálló PDF-mellékletként) a 11. sz. mellékletben, külsős partnereinek felsorolása a 12. sz. mellékletben olvasható.

A külsős partnerek között egyaránt voltak állami intézmények (pl. Iparművészeti Múzeum, Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum), oktatási intézmények (Moholy-Nagy Művészeti Egyetem, Budapesti Metropolitan Egyetem), nonprofit szervezetek (Fiatal Iparművészek Stúdiója Egyesület, Magyar Divatszövetség), mikro-, kis- és középvállalkozások, egyéni vállalkozók, illetve magánszemélyek, de a programszervezők között egy-egy nemzetközi, illetve hazai nagyvállalat is jelen volt (Herendi Porcelánmanufaktúra Zrt.). 13. sz. melléklet: A külsős partnerek megoszlása a szerződő fél jogi státusza szerint

A partnervárosok programjai

A korábbi évek sikereit követően tavaly is hangsúlyt kapott a BDW partnervárosi együttműködések kibővítése. Többlépcsős online egyeztetések, illetve személyes találkozások révén megtörtént a kapcsolatfelvétel Debrecen, Győr, Sopron, Szombathely és Pécs Design Week-rendezőivel, és bár a korábbi években nagy sikerrel zajló pécsi, soproni, debreceni programsorozat szervezői folyamatosan keresték a megvalósítás lehetőségeit, végül a koronavírus-járvány többedik hulláma miatt és forráshiányra hivatkozva ezekre a programokra nem került sor, csak Szombathely és Pécs városa tudott csatlakozni a fesztiválhoz.

A DesignPécs programjai

A *Kortárs pécsi építészek kalandozása a design világában* című villámkiállítás a fesztivál tematikájára építve a design és az építészet kapcsolatát helyezte a fókuszba, ezúttal a kortárs építészet közegében. Neves, többnyire a pécsi építészszakma közép- és középkorához tartozó alkotók (Pelényi Margit, Dévényi Sándor, Bachman Zoltán, Koller József, Oszoli Dénes, Bencze Zoltán, Borza Endre, Patartics Zorán, Getto Tamás, Getto József, Karlovecz Zoltán) designmunkáit mutatta be, fotók, dokumentumok, tervek tablóival.

A kiállítás megnyitóján az építészek rendhagyó tárlatvezetés keretében mutatták be munkájukat, és meséltek arról, miképpen kerültek kapcsolatba az ipari formatervezés világával, és hogyan látják a két művészeti ág együttműködésének lehetőségeit. Az este interaktív jellegű volt, módot adott a közönségnek az építészekkel való közvetlen beszélgetésre, eszmecsereire is.

Beszélgetés Breuer Marcell életművéről. A modern építészet és bútortervezés kiemelkedő alakja, a Bauhaus pécsi származású mestere, a tavaly 120 éve született Breuer Marcell életműve az ipari formatervezés és az architektúra szerves egységét példázza. A beszélgetés mindhárom résztvevője a Bauhaus pécsi vonatkozásainak szakértője, kutatója volt:

Horányi Éva, az Iparművészeti Múzeum bútortörténeti gyűjteményének főmuzeológusa;

Várkonyi György művészettörténész, a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karának tanára, a Bauhaus pécsi örökségének kiváló kutatója és szakértője;

Mendöl Zsuzsanna művészettörténész, a Bauhaus történetének és a pécsi bauhauslerek életművének egyik legnevesebb kutatója.

A beszélgetés moderátora a Janus Pannonius Múzeum Képző- és Iparművészeti Osztályának muzeológusa, Getto Katalin volt, akinek számos publikációja jelent meg építészeti folyóiratokban a pécsi kora modern, illetve kortárs építészet témakörében.

A DesignPécs további programjai a 14. sz. mellékletben olvashatók.

Szombathely2030

Szombathely 2021-ben csatlakozott először a Budapest Design Week fesztiválhoz. A szervezők egynapos konferenciával érzékenyítették az érdeklődőket a design és a fenntarthatóság iránt, a meghívott előadók a kreatívipar integrált folyamatait mutatták be a termékötlet megszületésétől a kivitelezésig.

Az Egészségben a jövő – II. Szombathely2030 Konferenciát a szombathelyi Agora Művelődési és Sportházban szervezték meg. A rendezvényen neves szakemberek az egészségiparhoz kapcsolódó szakmai előadásokat tartottak, és a témában a konferencia ideje alatt kiállítást is megtekinthettek a résztvevők. A kortárs textilművészet jelenét bemutató 2021-es szombathelyi VII. Nemzetközi Textilművészeti Triennálé magyarországi kiállítóinak műveiből rendezett tárlatot a Kulturális Alapítvány a Textilművészetért és a Klebelsberg Kulturkúria, melyen a SODRÁS témára készült alkotások voltak láthatók.

Budapesten és vonzáskörzetében, ezúttal a Klebelsberg Kulturkúria kiállítótermeiben. A tárlat, mely 2022. október 13. és november 2. között volt látogatható, a Budapest Design Week keretében valósult meg.

A Budapest Design Week fesztivált 2022-ben részben az év elején még fennálló járványhelyzet miatt, részben pedig a korábbi években bevezetett formátumváltás megkedvelése okán hibrid módon rendeztük meg.

Bebizonyosodott, hogy a BDW-nek a pandémiától függetlenül is indokolt jelen lennie az interneten, mivel felgyorsult és online tartalmakat fogyasztó világunkban nem szabad kihagyni a továbbiakban sem azt a lehetőséget, hogy a fesztivál programjainak a képernyőn keresztül is átadható tartalmi földrajzi tértől függetlenül, visszatekinthető módon valósuljanak meg.

A programok típusát tekintve a 2022-es Budapest Design Week elsődlegesen a tárgykultúra és a tervezői munka közönséggel való, hagyományos és empirikus módon történő megismertetését, valamint a szakmai közösség építését helyezte fókuszába. Ennek megfelelően a stúdió-, műhely- és építésziroda-látogatások, valamint a projektek élő bemutatása voltak a leggyakoribb programtípusok, emellett jellemzően workshopok, beszélgetések, vásárok, termék- és kollekcióbemutatók, illetve konferenciák, kerekasztal-beszélgetések valósultak meg. A fesztivál programtípusainak megoszlása a 15. sz. mellékletben olvasható.

További tartalmi elemek

Kommunikáció

A Budapest Design Week hibrid megjelenéséhez megújult honlapra volt szükség, mely mind design-, mind programozási szempontból ki tudja szolgálni a felület iránt várhatóan jelentősen megnövekvő és differenciálódó érdeklődést. A weboldal tartalmi, szerkezeti, design- és programozási átalakítása a nyár folyamán lezajlott.

A Budapest Design Weekhez kapcsolódó kommunikációs feladatokat 2022-ben a Magyar Formatervezési Díj és a Design Management Díj PR-kommunikációs feladatait is ellátó Mitte Communications Kft. végezte.

A járványhelyzetben kialakult bizonytalanság miatt, és a feszes gazdálkodásra is figyelemmel, ahogy már a korábbi években, úgy tavaly sem került sor nyomtatott Budapest Design Week-programfüzet kiadására és terjesztésére. A program teljes egészében a fesztivál weboldalán, egyenként és egyben is exportálható, naptárba helyezhető, több módon is kereshető és jól áttekinthető módon vált elérhetővé.

A programsort folyamatos és konzisztens kampány kísérte a közösségi médiában. Az év során is aktív közösségimédia-felületek (Facebook, Instagram, Twitter, LinkedIn, YouTube) a fesztivál időtartama alatt még több tartalmat és programajánlót közvetítettek az érdeklődők számára.

Mindezen eredményeket a médiavisszhang is igazolja. A Budapest Design Week az elmúlt évek során megkérdőjelezhetetlenül a magyar designszakma legfontosabb megjelenési felületévé vált, hazánk ennek révén is felkerülhetett a kontinens és a nagyvilág designtérképére.

2. Oktatás, designelmélet – Átlátható, egységesen magas színvonalú képzési és továbbképzési rendszer

Start Up Guide 17.0

Az MFT gondozásában elkészült a *Start Up Guide – Üzleti tanácsok induló kreatívipari vállalkozások számára* 17.0 verziója. A naprakész gyakorlati útmutató főként a design területén tevékenykedő kreatív kisvállalkozások támogatását célozza, ám minden induló kisvállalkozó számára hasznos információkat tartalmaz. A kiadvány szövegének aktualizálása érint minden olyan fejezetet, melyben az adózási, jogi, finanszírozási környezet alakulása, illetve a technológiai, piaci változások miatt a tartalom elavulhat. A tavalyi *Start Up Guide*-ban frissültek a kisvállalkozásokat érintő fontos tartalmak, úgy mint a 2021-es kiadásban már részletezett online értékesítési megoldások, valamint az ehhez kapcsolódó digitális fizetési és pénzügyi megoldások (pl. dropshipping), továbbá a digitális (fintech) pénzügyi megoldásokkal kapcsolatban a technológiai alapot biztosító blockchain technológiák részletesebb kifejtése – különös tekintettel a 2021. év során ugyan még csak kis, de azóta egyre növekvő mértékben globálisan is megjelenő és piacot szerző NFT-kre (non-fungible token, azaz nem helyettesíthető token), melyek a kreatívipari, művészeti alkotások piacán különös jelentőséggel bírnak.

A kiadvány ingyenesen letölthető elektronikus formában (PDF) az MFT honlapjáról: www.mft.org.hu/startupguide.hu és a kreativipar.startupguide.hu oldalról.

Start Up Guide microsite oldal

A kiadvánnyal párhuzamosan Irodánk gondozta a *Start Up Guide* önálló microsite-ját is. Az oldal aktualizálása a tárgyévben is megtörtént: <http://kreativipar.startupguide.hu/>, ahonnan szintén letölthető a segédanyag, illetve a kiadvány aktuális tartalmához kapcsolódó kísérőrendezvények, a Start Up Guide Live-események videóanyagai, prezentációi.

Start Up Guide Fogalomtár

A *Start Up Guide 17.0* kiadványban bevezetett fogalmakat frissítettük a fogalomtárban, új fejlesztést forráshiány okán 2022-ben nem terveztünk.

Start Up Guide LIVE

A 2022-es kiadványhoz kapcsolódóan a Budapest Design Week keretében valósult meg a programsorozat, melynek első elemére május 3-án 17–20 óra között került sor. Az online formában rendezett esemény, mely a fiatal és pályakezdő designereket érintő kérdésekre fókuszált, hangsúlyosan az infláció kérdéskörét tárgyalta. A programsorozat házigazdája Szenes Gábor, a Start Up Guide program alapítója volt.

A hazai tervezőképző oktatási intézmények hallgatói számára az MFT térítésmentes tárlatvezetéseket, szakmai előadásokat biztosított.

3. Gazdaságélénkítés – designvezérelt innováció

Magyar Formatervezési Díj

A Magyar Formatervezési Díj pályázatát 2022-ben immár 43. alkalommal hirdettük meg. Az elismerés a hazai design kiemelkedő, innovatív eredményeire hívja fel a figyelmet.

A felhívás közzétételét még tavaly is befolyásolta a járványhelyzet, a korábbi években alkalmazott direkt terjesztési csatornákon – desingboltokban, oktatási intézményekben és egyéb közösségi terekben, mint kávézók, kulturális intézmények, kollégiumok stb. – a pályázatot kevésbé lehetett népszerűsíteni, így döntően az online térben zajlott a terjesztés, elsődlegesen a Magyar Formatervezési Díj Facebook- és Instagram-oldalán, emellett e-mailes direkt megkeresésre (gazdálkodó szervezetek, szakmai szervezetek, tervezők, designcégek, oktatási intézmények, kamarák, klaszterek) is sor került. A hatékonyabb közzétételben kamarák, szakmai szervezetek és intézmények közreműködését kértük, melyek nagy arányban közzé is tették a felhívást saját honlapjukon, hírlevelükben, közösségimédia-felületeiken. A felhívás jogszabályban rögzített két országos napilapban való közzétételét sajtókommunikációval erősítettük. A pályázatra a korábbi évekhez képest valamivel kevesebb, de 2021-hez képest ismét növekedést mutatva összesen 139 pályamunka érkezett, ebből 136 volt érvényes.

A legtöbb pályamunkát tavaly a termék kategóriában nyújtották be (56), ezt követte a vizuális kommunikáció (43), a diákmunka kategória (31), végül a terv kategória (16). Figyelemre méltó, hogy diák kategóriában – bár valamivel csökkent a benyújtott pályázatok száma – az ország szinte valamennyi jelentős tervezőképző intézményének hallgatói képviseltették magukat. A részletes statisztikai adatokat a 16. sz. melléklet tartalmazza.

A kormányzati átszervezések okán 2022-ben immár a Kulturális és Innovációs Minisztérium (KIM) által biztosított hat díj mellett a legkiemelkedőbb alkotások elismerésére a KIM Kultúráért Felelős Államtitkársága bruttó 500 ezer forintos, Felsőoktatásért Felelős Államtitkársága pedig megemelt összeggel bruttó 500 ezer forintos, továbbá az MFT bruttó 400 ezer forintos különdíjat, míg az SZTNH szintén különdíjként ingyenes szellemivagyon-audit szolgáltatást ajánlott fel. A növekedett pályázati aktivitás eredményeként benyújtott közel százötven pályamű közül a szakmai bírálóbizottság gondos mérlegeléssel választotta ki a második fordulóra továbbjutott tervezői munkákat.

A bírálóbizottság 2022. május 25-én a hivatal konferenciatermében rendben megtartotta az értékelés első fordulóját, és a beküldött fotódokumentációk és leírások alapján kiválasztotta azt a 77 pályamunkát, amelyet a második fordulóban értékelt. A második fordulóra 2022. június 21–22-én került sor az SZTNH konferenciatermében, Kassai Ferenc Ferenczy Noémi-díjas grafikusművész, a Széchenyi István Egyetem docense, a Magyar Formatervezési Tanács tagja elnökletével a bizottság megítélte a hat díjat és öt különdíjat. A különdíj-felajánlók képviselői személyes jelenlét mellett fogadták el a bizottság javaslatát. A bizottság a díjazott és különdíjas alkotások mellett kiválasztott további 27 pályamunkát, amelyet a kiállítás jogával ismert el.

A Magyar Formatervezési Díj pályázat bírálóbizottságának névsora a 16. sz., a díjazott alkotások névsora a 17. sz. mellékletben olvasható.

Az értékelés minden évben hosszas és komoly szakmai feladat a bizottság számára, hiszen még az egyes kategóriákban is nagyon különböző pályamunkákat kell összevetni. A testület tagjai és a pályázók számára is támpontot jelentenek a kiírásban megfogalmazott kritériumok, melyek a következők: formai minőség, újszerűség, eredetiség, piaci versenyképesség, a kivitelezés minősége (a diákmunka és a terv kategória kivételével), felhasználóbarát kialakítás, környezetvédelmi, illetve környezetbarát szempontok érvényesülése, valamint a fenntarthatóság. Ezek együttes teljesülése nélkül nemcsak a pályázaton, hanem piaci helyzetben sem beszélhetünk korszerű, innovatív, sikeres termékről, designról.

Az elismerések ünnepélyes átadására hagyományosan a Budapest Design Week kiemelt eseményeként, a fesztivál megnyitójával egybekötve került sor a Néprajzi Múzeumban, telt házas gála keretében. Valamennyi elismert alkotás felmutatta az innovatív gondolkodás szerepét, jövőformáló jelentőségét mind a hazai felsőoktatás, mind a gazdaság versenyképességének erősítése, fenntarthatósága szempontjából. A díj kétnyelvű katalógusa a papíralapú terjesztés mellett pedig hagyományosan online is hozzáférhető az SZTNH weboldalon.

A Magyar Formatervezési Díj kommunikációjának, figyelembe véve a célcsoport médiafogyasztási szokásait, továbbra is meghatározó eleme volt a közösségi média. Kiemelt hangsúlyt kapott a célcsoportszegmentált üzenetek közvetítése, a közérthetőség, a storytelling, a példaképek bemutatása.

Az elismert pályázókat és munkájukat bemutató kisfilmek, melyek a díjátadó gálán és a sajtókommunikáció keretében rövidített formában szélesebb körben is nyilvánosságot kaptak, a hagyományos online ingyenes fájlmegosztók mellett a közösségi média felületein is megjelentek, emellett a díjazottak később saját csatornáikon is használták őket termékük, brandjük népszerűsítésére.

A díjátadót megelőző sajtótájékoztatón a díjazott pályázók lehetőséget kaptak arra, hogy elismerésük kapcsán a sajtó munkatársainak nyilatkozzanak, emellett egyedi interjúk készítésére is volt lehetőség. A kiadott sajtó- és háttéranyag kiemelten foglalkozott a díjazottakkal, számos egyedi interjú készült velük, valamint saját kommunikációs körükben (sajtó, közösségi média, hírlevél) is beszámoltak az elismerésről. A Budapest Design Week saját felületein – Facebook, LinkedIn, Instagram, YouTube-csatorna, hírlevél – is tájékoztatott a díjazottakról, bemutatta a kisfilmeket.

Design Management Díj

Az MFT által 2009-ben alapított Design Management Díj a design stratégiai szerepének tudatosítását szolgáló elismerés, amely arra irányítja a figyelmet, hogyan segítheti a designgondolkodás és szakszerű menedzselése egy szervezet céljainak megvalósítását, eredményes működését; és emellett méltatja ennek kiváló példáit. A díj fennállásának több mint tíz éve alatt számos példaértékű szervezet, vállalkozás kapott kiemelt figyelmet, és bizonyította, hogy a design szerepe jóval túlmutat a termékfejlesztésen, a márka arculatán vagy termékeinek csomagolásán.

A Design Management Díjat jelölés, illetve nevezés útján lehet elnyerni. A pályázati aktivitás a korábbi években csökkenő tendenciát mutatott, mind a jelölések, mind a nevezések

tekintetében, igaz, módosult a jelöltek köre, már nemcsak a kreatívipar, hanem a szolgáltatóipar is aktívabb szerepet játszott, és egyensúlyba került a budapesti, illetve a vidéki jelölések száma. A járványhelyzetre tekintettel mind a jelöléseket, mind a nevezéseket elektronikus úton lehetett benyújtani. Díjfelhívásunk határidejére (június 15.) értékelhetetlen számú jelölés érkezett (két jelölés, hét nevezés), így a jelentkezést augusztus 1. éjfélig meghosszabbítottuk, a bírálásra dr. Simon Attila, a Herendi Porcelánmanufaktúra Zrt. vezérigazgatója, a Magyar Formatervezési Tanács tagja elnökletével augusztus 11-én került sor a hivatal konferenciatermében. A Design Management Díj neves szakemberekből álló, öttagú bírálóbizottságának névsora a 19. sz. mellékletben olvasható.

Mórucz István kisvállalkozása, a Panyolium értékteremtő önazonosságával és formaérzékenységével érdemelte ki a 2022. évi Design Management Díjat. A hagyományokra építő panyolai gyümölcsstermesztő és -feldolgozó manufaktúra működése és szellemisége a legmagasabb szintű designgondolkodás megtestesülése, amelynek keretében a kreatív gondolkodás és a találmány megvalósítás biztos stílusérzéssel párosul.

A Co & Co Designcommunication Kft. a Herendi Porcelánmanufaktúra és a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala által felajánlott Excellence különdíjban részesült. A vállalkozás több mint húsz éve a hazai kreatívipar aktív, nemzetközi szinten is jegyzett szereplője. Tevékenységét több tucat rangos hazai és nemzetközi designdíjjal ismerték el.

Elismerő oklevélben részesült a budafoki KULTIKUM kortárs művészeti színtér, valamint Csányi Péter és Bárány Bence saját grafikákkal ellátott, magyar irodalmat népszerűsítő ruházati márkája, a Vates is.

Az integrált designirányítás és a konzisztens üzletpolitika alkalmazásának ösztönzése érdekében továbbra is szükséges a design szerves bekapcsolása az innováció- és kultúrpolitika rendszereibe. Ennek egyes elemeinek megvalósítására történtek kísérletek az elmúlt években, melyek szigetszerű eredményeket hoztak, de az MFT következő ciklusában ez a feladat továbbra is kiemelt hangsúlyt kell hogy kapjon.

4. Megvalósítható jövőképet a tervezőknek!

Moholy-Nagy László Formatervezési Ösztöndíj

A Magyar Formatervezési Tanács 2022-ben is meghirdette az ösztöndíjprogramot, amely az Emberi Erőforrások Minisztériuma, a Herendi Porcelánmanufaktúra Zrt. és a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala társfinanszírozásában, valamint a Maform Kft. szakmai közreműködésével valósult meg. Pénzügyi lebonyolítását 2022-ben is a Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Kft. végezte. A program hosszú távon nem kevesebbre vállalkozik, mint a design nemzetgazdasági integrációjának támogatására és társadalmi elismertségének növelésére, elősegítve a fiatal tervezők pályakezdését.

A rendkívüli járványhelyzet miatt a pályázatokat elegendő volt elektronikusan benyújtani, és az eredeti, április 4-i beadási határidőt az alacsony aktivitás okán meghosszabbítottuk.

A meghosszabbított határidőig, április 30-ig 20 pályázat érkezett (11 önálló tervezői projekt, hat gyártói együttműködésben megvalósított projekt, egy elméleti projekt és két, a céges feladatkiírásra érkezett pályázat), melyeket az ösztöndíjbizottság két fordulóban, május 4-én és

5-én személyes jelenlét mellett értékelt. Ennek eredményeként 2022-ben kilenc pályázó kapott lehetőséget, hogy megvalósíthassa innovatív szakmai programját. A Herendi Porcelánmanufaktúra Zrt. a bírálást követően – megismerve az ösztöndíjast, s tekintettel a manufaktúra alapításának közelgő, 200. évfordulójára – módosított az ösztöndíjprogram címén (Tradíció – Innováció – Történet. Herend tradicionális formavilágát feldolgozó dísz tárgy tervezés). Az eredményhirdetés is rendhagyó módon zajlott, a járványhelyzet miatt a szokásos ünnepélyes bejelentés tavaly elmaradt. A Moholy-Nagy László Formatervezési Ösztöndíjbizottság és a 2022-ben ösztöndíjat nyert alkotók névsora a 20–21. sz. mellékletben olvasható.

A program a szokásos szakmai konzultációkkal folyt: nyitókonzultációjára május 17-én, a szakmai konzultációkra június 30-án és szeptember 13-án került sor a hivatal konferenciatermében. A program során az ösztöndíjasok továbbképzésére is gondot fordítottunk, a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala közreműködésével az iparjogvédelmi és szerzői jogi ismeretek átadása júniusban online formában valósult meg, valamint egy prezentációs készséget fejlesztő kurzusra is sor került szeptemberben.

Az írásbeli beszámoló határideje október 25. volt, a szóbeli beszámolóra november 15-én került sor, az ösztöndíjbizottság két programot pótbeszámoló keretében értékelt, melyre december 6-án került sor. Az ösztöndíjasok nyilvános beszámoló kiállítása 2023 tavaszán várható.

A 2020-as ösztöndíjasok a járványhelyzet miatt nem tudtak a szokásos módon 2021-ben nyilvános prezentáció formájában számot adni a szakmai és a nagyközönség előtt a program keretében végzett munkájukról, így a 2021-es ösztöndíjasokkal közös beszámoló kiállítást rendeztünk. A tárlatnak az Einspach Fine Art & Photography (V. kerület, Hold u. 12.) impozáns belvárosi kiállítótere adott helyet. A megnyitóra június 29-én, a design világnapján került sor, Einspach Gábor házigazda köszöntője után beszédet mondott Pomázi Gyula, az MFT elnöke és dr. Németh Edit, az MFT tagja, az ösztöndíjbizottság korábbi elnöke.

A 2021-es ösztöndíjas programokról angol és magyar nyelvű beszámoló-katalógus készült, amit az online térben publikáltunk, megtekinthető az mft.org.hu honlapon, továbbá szakmai partnereinknek postáztuk is.

5. Nemzetközi kapcsolatok – szakmai szervezetek

Aktív közreműködés a nemzetközi szakmai munkában

A Magyar Formatervezési Tanács több mint két évtizede vesz részt a nemzetközi partneri hálózatok tagjaként a nemzetközi szakmai szervezetek szakpolitikai munkájában. Aktív tagja az Európai Designszervezetek Szövetségének (Bureau of European Design Associations, BEDA), mely tevékenységének homlokterében a szakpolitika európai szintű képviselete áll, valamint a Design Világszervezetnek (World Design Organization, WDO).

Tevékeny részvétele a nemzetközi közösségek szakmapolitikai munkájában garantálja a magyar jelenlét beágyazottságát a nemzetközi designszcénába.

BEDA – Európai Designszervezetek Szövetsége

A BEDA Design Forum szakmai programjára, éves közgyűlésére és csatlakozó elnökségi ülésére Saint-Étienne-ben, a Design Biennálé programjaihoz kapcsolódóan került sor, május 18–20-án, ismét komoly szakmai sikerrel. Az eseményen az Iroda munkatársa, Kohut-Jankó Anna vett részt, akit a következő kétéves ciklusra ismét az elnökség tagjának választottak.

A közgyűlés keretében a számos folyamatban lévő projekt pozitív fejleményeinek megvitatása mellett megválasztották a szervezet elnökségét a 2022–24-es időszakra, egyben az elnökség előzetes jóváhagyása után négy új designszervezetet választottak a BEDA sorai közé. Az Európai Designszervezetek Szövetsége történetében először izlandi szervezettel gyarapodott a tagság. A BEDA az új tagokkal együtt Európa-szerte immár huszonnyolc ország képviselőjében összesen ötvennégy tagszervezettel büszkélkedhet. A tagság egyhangúlag döntött a négy új jelentkező felvételéről: Creative Industries Styria (CIS) (Ausztria), Iceland Design and Architecture (Izland), Swedish Design Society (Svédország) és Vilnius Academy of Arts – Design Innovation Centre (Litvánia). A vezetőség névsora a 22. sz. mellékletben olvasható.

A BEDA a pandémiás helyzetre reagálva még 2020 tavaszán indította útjára *Open Doors Dialogue* címmel a tagszervezetek számára kétheti rendszerességgel meghirdetett videokonferencia-sorozatát.

A tagság aktuális igényeinek megfelelően jelenleg havi rendszerességgel, másfél óras időkeretben kerül sor a tematikus online beszélgetésekre, melyeken a tagszervezetek képviselői előzetes regisztráció nélkül vehetnek részt. Emellett *BEDA Regulars* címmel új, kötetlen formátumú online találkozót is tartanak, szintén havi rendszerességgel, a tagszervezetek képviselőinek tapasztalatcseréjét, aktuális kérdések, kihívások megvitatását, egyben az informális kapcsolattartást is célozva. Az elnökség elsődlegesen továbbra is online formában ülésezik, új ciklusában kéthavi rendszerességgel, közben munkacsoporti egyeztetéseket, illetve egy-egy személyes jelenléti ülést is beiktatva.

A BEDA pozíciója egyre erősebb, így a design eszközeivel hatékonyan befolyásolhatja a kulcsfontosságú szereplőket és érdekelt feleket a sikeres Európa felé irányuló együttműködésben, beleértve az olyan kulcsfontosságú témákat, mint a New European Bauhaus, a kulturális és kreatív iparágak és Európa megújult ipari stratégiája. A BEDA továbbra is a kohézió és az együttműködés erőteljes motorja marad. A 2022–24-es elnökségi ciklus második személyes jelenléttel zajló ülését december 12-13-án tartották meg Brüsszelben. Az elnökségi ülés mellett az Európai Bizottság Belső Piaci, Ipar-, Vállalkozás- és Kkv-politikai Főigazgatósága, valamint a New European Bauhaus kezdeményezés képviselőjével is egyeztető találkozóra került sor.

New European Bauhaus

Az Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke által meghirdetett New European Bauhaus (NEB) kezdeményezés célja a járványhelyzettel járó kihívásokból kilábalva egy élhető, inkluzív, minőségi élményekre és esztétikai standardokra alapozott, mindenki számára megfizethető, fenntartható, körkörös gazdaságra épülő európai életforma; egy jobb, ellenállóbb Európa közös megteremtése. A NEB a European Green Deal leképezése a társadalom számára,

egyfajta hídszerepet kíván betölteni a művészet és kultúra, valamint a tudomány és technológia között, továbbá célja, hogy összekapcsolja a generációkat és mobilizálja a társadalmat.

A Budapest Design Week kísérő eseményeként került sor a New European Bauhaus-programra, a Placemaking Daysre, mely a „Találkozások terei” központi témára reflektált. A placemaking olyan, a városfejlesztésben önszerveződő kezdeményezésekre használt fogalom és gyakorlat, amely a helyi közösségek számára is értéket teremtő, nyilvános tereket hoz létre és tart fenn. Bár Magyarországon a kifejezés kevésbé ismert, az elmúlt években több olyan projekt is elindult, amely a placemaking gyakorlatára épül. Ilyen a Valyo Egyesület által tavalyelőtt és tavaly is megszervezett RAKPART. A NEB központi programjait Brüsszelben rendezték meg 2022. június 9–12. között, ehhez csatlakozott hazánk is: a placemaking szellemiségét és gyakorlatát egyaránt képviselő helyszíneken, mint a Valyo Part vagy a KÉK – Kortárs Építészeti Központ irodája. Az MFT szervezésében a design felsőoktatási intézmények hallgatóit vártuk a hazai NEB-workshopra 2022. június 10-én, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME) Rajzi és Formaismereti Tanszékének együttműködésével az egyetemen megvalósuló programra. A Budapest Design Week tematikájának tükrében kifejezetten az alkalomhoz kötődő témafelvetéssel, az emberléptékű, szerethető fővárosi találkozási helyszínek kreatív kijelölésével és megvalósításával foglalkoztak.

Az egész napos workshop mellett a KÉK – Kortárs Építészeti Központ angol nyelvű kerekasztal-beszélgetéssel várta az érdeklődőket, melynek résztvevői a placemaking gyakorlatok európai példáit vizsgálták. Június 11-én pedig többek között a következő kérdésekre kerestük a választ: milyenek álmodjuk meg a találkozás tereit a NEB értékei mentén?; miként képzelhetjük újra a Duna-part és a városlakók kapcsolatát?; mit jelent a placemaking a fenntartható design és a körkörös gazdaság szempontjából? A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (MOME), a KÉK, a Valyo, a re:Creators, a Placemaking Europe és az Express Innovation Agency részvételével tartott nemzetközi workshopokra a Vigadó tér előtt, a pesti rakparton vártuk az érdeklődőket.

World Design Organization

A World Design Organization (WDO, Design Világszervezet) nemzetközi civil szervezet – melynek az MFT is tagja – 1957-ben alakult, és a design, az ipari formatervezés által vezérelt innovációt támogatja, mely jobbá teszi a világot.

A design világnapja programjai 2022. június 29-én a „vezetés” (Leadership) témájára összpontosítottak. A WDO és 170 tagintézménye 40 országban szervezett a designt népszerűsítő és a kreatívipari vállalkozásokat támogató programokat.

Az MFT a Budapest Design Week felvezető eseményeként az ONYX Átriumában rendezte meg programját: Fehér Zsolt nemzetközi HR-szakértő moderálásával a Manooi és az Onyx Műhely vezetői osztották meg a témakörben szerzett tapasztalataikat egy izgalmas kerekasztal-beszélgetés során. Az esemény résztvevőit Pomázi Gyula, az MFT elnöke és Sebestény Ferenc, a Budapest Design Week kurátora köszöntötte. A program sikeres megvalósítását a sajtóban, szakmai fórumokon, a BDW és az MFT kommunikációs felületein mutattuk be.

A Design Világszervezet Foshan Város Népi Kormányának közreműködésével megrendezett 32. közgyűlése alkalmából 2022. február 22. és 24. között háromnapos online konferenciát tartott, melyhez a világ minden tájáról csatlakoztak résztvevők. Az előadások és

kerekasztal-beszélgetések számtalan izgalmas témát érintettek. Az első nap középpontjában a WDO kutatási és oktatási fóruma állt, ami a designoktatás jövőjét vizsgálta számos tematikus előadáson és beszélgetésen keresztül, többek között a BEDA, a CUMULUS és az EUIPO képviselőinek részvételével. A konferencia második napját az úttörő jellegű, innovatív vezérgondolatok, vitaindító témák és panelbeszélgetések határozták meg, a résztvevők a jövőbeli lehetőségeket vizsgálták a design, a kultúra és a technológia területén.

A kizárólag a szervezet tagjainak részvételével zajló 32. közgyűlésre a konferencia harmadik napján került sor. A Design Világszervezet 65 éves történetében ez volt az első alkalom, hogy az eseményt teljes egészében a virtuális térben tartották meg. Ennek keretében a WDO tagszervezetei megválasztották az alelnököt és az elnökséget a 2022–23-as időszakra. A szervezet új elnöke eddigi alelnöke, David Kusuma lett, aki beszédében kiemelte azt a négy kulcsfontosságú elemet, amelyre elnöksége alatt összpontosítani fog: a partneri közösségépítést, az új tagszervezetek bevonását, az új célkitűzéseket a design területén és az adatokra való építkezést.

A szervezet minden évben meghirdeti a design világnapját, melyet június 29-én ünnepel a designközösség. A 2022-es világnap rendezvényeinek fő témája a „vezetés” volt. A WDO és 170 társintézménye 40 országban szervezett a designt népszerűsítő és a kreatívipari vállalkozásokat támogató programokat.

Az MFT a „*Design – Üzlet – Jólét*” címmel szervezett előadásokkal és kerekasztal-beszélgetéssel kapcsolódott be a világnap rendezvénysorozatába. A budapesti Onyx Átriumban megrendezett esemény célja az volt, hogy felhívja a figyelmet a kreatíviparra és segítse a designtudatos vállalkozásokat.

Az előadások és a kerekasztal-beszélgetés résztvevői – Héder János, a Manooi tulajdonosa és kreatívigazgatója; Niszkács Anna, Góg Angéla és Lengyel Márton az Onyx Műhely képviselőjében – Fehér Zsolt HR-szakértő moderálásával mutatták be üzleti modelljüket és vezetési stratégiájukat. Fehér Zsolt, a Hogan Assessments nemzetközi igazgatója felvezető előadásában adatok segítségével vázolta fel a cég vezetői modelljét. A szakember a siker kulcsát vezetői oldalról az ambícióban, az alázatban, a szaktudásban, valamint a koherens és következetes vállalati vízióban látja.

Az eseményen Héder János, a designlámpákat készítő Manooi manufaktúra kreatívigazgatója, Niszkács Anna, az Onyx Műhely ügyvezető tulajdonosa, Góg Angéla művészeti vezető és food designer, valamint Lengyel Márton belsőépítész (URBA) bemutatták cégük üzleti modelljét, beszéltek a gazdasági sikerüket is meghatározó vezetési stratégiájukról, valamint tanácsokat is adtak a résztvevőknek a designtudatos vállalatvezetés kérdéseivel kapcsolatban.

A beszélgetés résztvevői olyan témákat vitattak meg, mint a legfontosabb sikerkritériumok a designra épülő vállalkozások vezetésében, hogyan lehet kezelni olyan krízishelyzeteket, mint a covid, valamint szó esett azokról a vezetői stratégiákról is, amelyek segítenek a startup cégeket a növekedés irányába lendíteni. Kitértek olyan, a vállalatvezetést érintő kérdésekre is, mint hogy mennyire érvényesül az Onyx mindennapjainak vezetői döntéseiben, a fejlesztésben és a munkatársak kiválasztásában a cég szlogenje: „A mi tradíciónk az innováció”; valamint,

hogy a Manooi esetében a kézműves tárgyak világában hogyan valósul meg a szervezettefejlesztés.

Graduation Projects együttműködés

Az MFT 2022-ben is részt vett a szakmai partnere, a Zamek Cieszyn lengyel designszervezet által koordinált Graduation Projects kezdeményezésben, mely a visegrádi országok egyetemlein, illetve más külföldi egyetemeken tanuló lengyel, cseh, szlovák és magyar diákok grafikai és formatervezési témában készült legkiemelkedőbb diplomamunkáinak seregszemléje. A 2021-es diplomamunkákat bemutató kiállítás megnyitőünnepségére március 12-én került sor. Az eseményen részt vett Kohut-Jankó Anna. A szakmai program keretében egyeztető találkozóra került sor Magdalena Chorąży-Suchyval, a Zamek Cieszyn újonnan kinevezett igazgatójával, aki jelezte, hogy elkötelezett a további együttműködés mellett, és változatlanul kiemelt szerepet szán a Graduation Projectsnek. Felmerült annak lehetősége, hogy a Graduation Projects kiállítása több év után ismét látható legyen a Budapest Design Week fesztivál keretében, de ez a terv a lehetséges helyszín bizonytalansága és forráshiány miatt végül nem valósult meg.

A 2022-ben huszonnegyedik alkalommal meghirdetett Graduation Projects-felhíváshoz kapcsolódó bírálóbizottság munkájában az MFT magyar delegáltjaiként Balogh Balázs (studio That's it.) és Laufer Ferenc (Flying Objects) vettek részt. Az október 31-i benyújtási határidőt követően a négy ország szakmai zsűrije által kiválasztott alkotásokat a terv szerint 2023 elején, a lengyelországi Cieszyn városában nemzetközi kiállítás keretében mutatják be.

Az MFT és az MFTI folyamatos szakmai képviselése garantálja a magyar szakértői munkát a design nemzetközi vérkeringésében. Mindemellett az MFT rendszeresen és szisztematikusan monitorozza a nemzetközi pályázati felhívásokat, képzési és ösztöndíjprogram-lehetőségeket, szakmai rendezvényeket, melyekről elsődlegesen honlapján és közösségimédia-felületein keresztül tájékoztatja az érdekeltek széles körét.

A Magyar Formatervezési Tanács 2022-ben – az aktuális járványhelyzet függvényében online vagy személyes jelenléti formában – több külföldi szakmai szervezet programján is képviseltette magát, és jelentős eredményeket ért el a nemzetközi kapcsolatok építésében.

A testület tevékenységének minden elemét, a nagyszabású hazai rendezvényektől az oktatási célú kiadványokon keresztül a legrangosabb seregszemlékig a nemzetközi összefüggésrendszerben is érvényes stratégiai célok határozzák meg, munkáját a szemléletformálás és az aktív kezdeményező attitűd határozza meg.

A Magyar Formatervezési Tanács Irodájának működtetése

Az MFT célkitűzéseire rendelt 2022. évi kiemelt feladatok teljesültek, de az alapprogramot meghaladó, a DIA cselekvési programban lefektetett célkitűzésekhez kapcsolódó fejlesztések nem tudtak megvalósulni, ahogy a kreatívipar átfogó elemzését adó kutatást, a szektorelemzést is el kellett halasztani. A testület céljai elérése érdekében kezdeményezett programokhoz, eseményekhez kapcsolódó adminisztratív és archiválási tevékenységek megvalósultak, a 2021. évi beszámolási kötelezettségek teljesültek. A feladatokhoz rendelt pénzügyi források gazdaságosan, költséghatékonyan kerültek felhasználásra, a kifizetések rendben megtörténtek.

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) (továbbiakban: GDPR) kapcsán jelentős feladatok hárultak az Irodára is. A személyes adatok kezelése tekintetében elkészült a tájékoztató, és a Hivatal adatkezelési tájékoztatójával együtt feltöltésre került az MFT és a Budapest Design Week honlapjára. A Hivatal adatvédelmi felelőse közreműködésével elkészült adatkezelési tájékoztatót és nyilatkozatokat megküldtük az MFT partnereinek.

Az infrastruktúra értékelése

Az MFTI 2022-ben tevékenységét helyváltoztatás nélkül, igazodva a járványügyi előírásokhoz és az SZTNH munkarendjéhez az év jelentős részében otthoni munkavégzés keretében folytathatta. Az Irodában tavaly is két beázás történt, az iratanyagokban sérülés, iratvesztés nem következett be.

Pénzügyi, gazdálkodási feltételek alakulása

Az MFTI rendelkezésére álló források a feladatokhoz mérten, gazdaságosan és időarányosan kerültek felhasználásra.

Panaszkezelés hatósági és egyéb ügyekben

Az MFT tevékenységi köréhez kapcsolódóan 2022-ben közérdekű észrevétel, bejelentés nem érkezett.

Majcher Barbara
irodavezető